

1. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 25/06/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 25/06/2023

Σελίδα: 1

Ο Νίκος Βέττας αναλύει τις προτεραιότητες που πρέπει να έχει η επόμενη κυβέρνηση στην οικονομία

Σελ. 29

1. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . 25/06/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . 25/06/2023

Σελίδα: 29

Η οικονομία μετά τις εκλογές

Του ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Σύμφωνα με τις ενδείξεις, οι σημερινές εκλογές οδηγούν σε κυβέρνηση με άνετη κοινοβουλευτική πλειοψηφία και κατακερματισμένη αντιπολίτευση. Το τι μπορεί να συνεπάγεται αυτό για τον σχεδιασμό και την άσκηση πολιτικής στην πράξη, θα φανεί από τις προγραμματικές δηλώσεις και μετά. Ακόμη και αν δεν υπάρχει άμεση αντιπολιτευτική πίεση, θα υπάρχουν σοβαρές προκλήσεις σε πολλά μέτωπα ώστε να βελτιωθούν η οικονομία, η δημόσια διοίκηση και συνολικά το επίπεδο ευημερίας στη χώρα. Εξίσου βέβαιο είναι πως εισαγόμενες κρίσεις και διαταραχές στο ευρωπαϊκό και παγκόσμιο περιβάλλον κάθε άλλο παρά αποκλείονται προσεχώς, και πως αυτές θα είναι κρίσιμο η χώρα να τις αντιμετωπίσει από την ισχυρότερη δυνατή θέση.

Αν και υπάρχουν ασφαλώς και άλλες κρίσιμες περιοχές άσκησης πολιτικής, η οικονομία έχει κεντρική θέση. Αλλωστε, επηρεάζει σημαντικά εξελίξεις σε άλλους τομείς, όπως η δημογραφική δυναμική, η κοινωνική προστασία και η αμυντική ισχύς. Στην οικονομία μας έχουν γίνει συνολικά σημαντικά βήματα μετά τη λήξη των προγραμμάτων προσαρμογής. Παρά την κρίση της πανδημίας και των αγορών ενέργειας,

υπήρξαν θετικές εξελίξεις ειδικότερα όσον αφορά την ενίσχυση των εξαγωγών, των επενδύσεων και της αξιοπιστίας στη χρηματοδότηση της χώρας. Σε αυτό συνέβαλαν και οι ευρωπαϊκές πολιτικές, από τη νομισματική και τη δημοσιονομική πλευρά, οι οποίες υποστήριξαν τις οικονομίες μέσα σε αυτές τις βαθιές εξωγενείς κρίσεις. Η θετική δυναμική που έχει καταγραφεί σε πολλές πλευρές της οικονομίας δεν σημαίνει, πάντως, πως βρίσκεται ακόμη σε επιθυμητό επίπεδο, ούτε πως δεν υπάρχουν κίνδυνοι. Συνεπώς, οι προτεραιότητες που θα τεθούν από τη νέα κυβέρνηση θα παίξουν κρίσιμο ρόλο για την κατεύθυνση της οικονομίας κατά την τετραετία.

Ενα πρώτο ζήτημα είναι, φυσικά, η διασφάλιση της ομαλής χρηματοδότησης της χώρας το επόμενο διάστημα με κόστος που δεν θα υπερβαίνει ουσιαστικά αυτό των άλλων οικονομιών της Ευρωζώνης. Εξάλλου, η κρίση χρέους πυροδοτήθηκε όταν υπήρξε αδυναμία συνέχισης της χρηματοδότησης. Αν και το ελληνικό δημόσιο χρέος έχει ρυθμιστεί με μεσομακροπρόθεσμα χαρακτηριστικά, η πλήρης αξιοπιστία της δημοσιονομικής πορείας είναι κρίσιμη ιδίως γιατί στο εξωτερικό μας περιβάλλον υπάρχει

συνεχιζόμενη πίεση με αύξηση επιτοκίων. Η επίτευξη επενδυτικής βαθμίδας μπορεί να διευκολύνει τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας, αν και όσον αφορά το κόστος έχει ήδη σε ένα βαθμό προεξοφληθεί. Θα είναι όμως επίσης κρίσιμη και ως ασπίδα προστασίας έναντι εξωτερικών αναταράξεων. Η αξιοπιστία της χώρας σχετικά δεν εξαρτάται τόσο από την προσωρινή δημοσιονομική εξισορρόπηση, που είναι απαραίτητη, όσο από το εάν μπορεί να υπάρχει δημοσιονομική σταθερότητα μαζί με συστηματική ανάπτυξη των εισοδημάτων. Αυτό προϋποθέτει δομικές μεταρρυθμίσεις.

Ενα δεύτερο ζήτημα αφορά τη βελτίωση του παραγωγικού υποδείγματος. Αυτό είναι διπλά κρίσιμο ενόψει της αρνητικής δημογραφικής προοπτικής, καθότι θα πρέπει να αντισταθμιστεί από αύξηση παραγωγικότητας, αλλά και από προσέλκυση κεφαλαίου και ανθρώπων στη χώρα. Αν και υπάρχει πρόοδος στην ενδυνάμωση της παραγωγής σε επιμέρους κλάδους, συνολικά υπάρχει ακόμη υστέρηση τόσο στην ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών όσο και στη διασύνδεση της εκπαίδευσης και της καινοτομίας με την παραγωγή. Εφόσον το ζητούμενο είναι η αύξηση των πραγ-

ματικών μισθών, αυτό μπορεί να επιτευχθεί συστηματικά μόνον εάν δημιουργούνται θέσεις εργασίας υψηλής αξίας. Αυτό αναπόφευκτα σημαίνει και στροφή της παραγωγής προς τις αγορές του εξωτερικού πολύ περισσότερο από ό,τι συμβαίνει έως τώρα.

Τέλος, κρίσιμο ζήτημα θα είναι η κατανομή θέσεων εργασίας και εισοδημάτων στον πληθυσμό. Δεν έχει σημασία μόνο το μέσο ή το συνολικό εισόδημα σε μια χώρα, αλλά και οι ευκαιρίες που δημιουργούνται για κοινωνική κινητικότητα, όπως και η ευρύτερη κοινωνική συνοχή. Η ανάπτυξη της οικονομίας σήμερα δημιουργεί ισχυρή τάση αύξησης αμοιβών σε περιοχές όπου υπάρχει έλλειψη προσφοράς, όπως στα περισσότερα εξειδικευμένα τμήματα της αγοράς εργασίας, αλλά και σε αυτά της ανειδίκευτης εργασίας, όπως στις κατασκευές και την πρωτογενή παραγωγή. Ομως, για πολλούς άλλους εργαζομένους, η εργασιακή κατεύθυνση που έχουν και οι δεξιότητές τους δεν διασφαλίζουν εύκολα πορεία αύξησης αμοιβών, γεγονός που καθιστά αναγκαίες σχετικές παρεμβάσεις.

Ο κ. Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ, καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.